

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1963-1964.

12 DECEMBRE 1963.

Projet de loi portant approbation des actes internationaux suivants :

- a) Convention d'association entre la Communauté économique européenne et les Etats africains et malgache associés à cette Communauté, Annexe, Protocoles, Acte final et ses Annexes;
- b) Accord relatif aux produits relevant de la Communauté européenne du Charbon et de l'Acier;
- c) Accord interne relatif aux mesures à prendre et aux procédures à suivre pour l'application de la Convention d'association;
- d) Accord interne relatif au financement et à la gestion des aides de la Communauté;
- e) Protocole relatif aux importations de café vert dans les pays de Benelux, signés à Yaounde, le 20 juillet 1963.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES AFFAIRES ETRANGERES (1)
PAR M. DUVIEUSART.

MESDAMES, MESSIEURS,

La Communauté Economique Européenne a été établie entre six Etats Membres.

L'article 237 du Traité de Rome prévoit l'admission de nouveaux Etats membres. C'est cette éventualité qui

(1) Les membres suivants ont participé aux délibérations de la Commission :

MM. Struye, président; Crommen, Dekeyzer, de Stexhe, Gillon, Leynen, Moreau de Melen, Orban, Rolin et Duvieusart, rapporteur.

R. A 6594.

Voir :

Documents de la Chambre des Représentants :
659 (Session de 1963-1964) :

- 1 : Projet de loi
- 2 : Rapport.

Annales de la Chambre des Représentants :
5 décembre 1963.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1963-1964.

12 DECEMBER 1963.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de volgende internationale akten :

- a) Associatieovereenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en de met deze Gemeenschap geassocieerde Afrikaanse Staten en Madagaskar, bijlage, protocollen, slotakte en haar bijlagen;
- b) Akkoord betreffende de produkten die onder de bevoegdheid vallen van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal;
- c) Intern Akkoord inzake maatregelen en procedures nodig ter toepassing van de Associatieovereenkomst;
- d) Intern Akkoord betreffende de financiering en het beheer van de steun van de Gemeenschap;
- e) Protocol betreffende de invoer van ongebrande koffie in de Beneluxlanden, ondertekend op 20 juli 1963, te Jaounde.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
BUITENLANDSE ZAKEN (1) UITGEBRACHT
DOOR DE H. DUVIEUSART.

DAMES EN HEREN,

De Europese Economische Gemeenschap omvat zes lidstaten.

Krachtens artikel 237 van het Verdrag van Rome mogen nieuwe lidstaten worden toegelaten. Deze moge-

(1) De volgende leden hebben aan de beraadslagingen van de Commissie deelgenomen :

De heren Struye, voorzitter; Crommen, Dekeyzer, de Stexhe, Gillon, Leynen, Moreau de Melen, Orban, Rolin en Duvieusart, verslaggever.

R. A 6594.

Zie :

Gedr. St. van de Kamer van Volksvertegenwoordigers :
659 (Zitting 1963-1964) :

- 1 : Ontwerp van wet;
- 2 : Verslag.

Handelingen van de Kamer van Volksvertegenwoordigers :
5 december 1963.

a été examinée à propos de l'admission de la Grande Bretagne.

**

L'article 238 d'autre part, prévoit la conclusion de traités d'association.

Pareil traité d'association fut conclu avec la Grèce et un autre est en voie de conclusion avec la Turquie.

Mais le Traité de Rome dans sa quatrième partie avait établi une association d'une autre nature entre les Etats membres et certains pays et territoires africains et malgache qui, à l'époque de la conclusion du Traité, se trouvaient dans des relations particulières vis-à-vis de la France, de l'Italie, des Pays-Bas et de la Belgique.

Cette association particulière a reçu son exécution par une convention d'application conclue pour un terme de cinq ans et venant à expiration le 31 décembre 1962.

Entretiens, dix-huit pays, pour qui les puissances de tutelles avaient réalisé l'association rappelée ci-dessus, ont accédé à l'indépendance.

Il est bien évident que l'éventuel renouvellement d'une association avec eux, se présentaient d'une façon toute différente après cette accession à l'indépendance et supposait, en cas d'accord, la conclusion d'une convention d'association qui constitue un véritable Traité.

Cette heureuse hypothèse, d'un accord des dix-huit pays indépendants pour conclure pareil traité s'est réalisée et c'est ainsi que la Convention paraphée à Bruxelles le 20 décembre 1962, fut signée à Yaoundé le 20 juillet 1963.

C'est là un fait d'une portée politique considérable et que traduisent les documents dont l'approbation est aujourd'hui proposée au Sénat.

Disons, dès maintenant, qu'une série de Pays ou territoires qui ont bénéficié de la première association n'ont pas, depuis lors, accédé à l'indépendance mais sont restés dans des liens de subordination vis-à-vis de l'un ou l'autre Etat membre. Ainsi en est-il des Territoires français d'Outre-mer, de Surinam, etc.

Pour ces territoires, le bénéfice de l'association sera renouvelé par une décision du Conseil des Ministres de la C.E.E. Un Traité n'est pas nécessaire, à cet effet.

Afin d'assurer la continuité entre les deux régimes d'association, le Conseil des Ministres de la Communauté a adopté un certain nombre de mesures transitoires.

Celles-ci ne seront applicables que jusqu'au 31 décembre 1963, mais au cas où la nouvelle Convention ne pourrait entrer en vigueur à cette date, il faudrait proroger la validité de ces mesures transitoires.

C'est le motif pour lequel le Gouvernement a demandé l'urgence pour le présent projet de loi.

**

lijkheid werd naar aanleiding van de toetreding van Groot-Brittannië onderzocht.

**

Anderdeels voorziet artikel 238 in de mogelijkheid van associatieverdragen.

Zulk een associatieverdrag is met Griekenland gesloten, terwijl er ook een met Turkije op til is.

In het vierde deel van het Verdrag van Rome was evenwel sprake van een ander soort van associatie tussen de lidstaten en sommige Afrikaanse landen en gebiedsdelen en Madagaskar die, toen het Verdrag gesloten werd, in een bijzondere verhouding tot Frankrijk, Italië, Nederland en België stonden.

Deze bijzondere associatie is ten uitvoer gelegd in een toepassingsovereenkomst die voor een tijdsverloop van vijf jaar gesloten is en op 31 december 1962 vervalt.

Immiddels zijn achttien landen, waarvoor de trust-landen voornoemde associatie tot stand hadden gebracht, onafhankelijk geworden.

Het ligt voor de hand dat, na de verwerving van de onafhankelijkheid, de eventuele hernieuwing van een associatie met bedoelde landen meteen in een geheel ander daglicht gesteld werd en dat, in geval van overeenkomst, een associatieovereenkomst moet worden gesloten die een werkelijk Verdrag zou zijn.

Deze gelukkige hypothese, dat de achttien onafhankelijke landen bereid zouden zijn om een dergelijk Verdrag te sluiten, is bewaarheid geworden; zo komt het dat de Overeenkomst op 20 december 1962 te Brussel geparafeerd en op 20 juli 1963 te Jaounde ondertekend werd.

Dit is een feit waarvan de politieke draagdwijde, zoals deze tot uiting komt in de documenten die thans ter goedkeuring aan de Senaat voorgelegd zijn, aanzienlijk is.

Alvorens verder te gaan, past het erop te wijzen dat een aantal landen en gebiedsdelen die in de eerste associatie opgenomen waren, sindsdien niet onafhankelijk geworden zijn, maar dat zij afhankelijk gebleven zijn t.o.v. een of andere lidstaat. Zulks is het geval met de Franse overzeese gebiedsdelen, met Suriname, e.a.

Voor bedoelde gebiedsdelen zal het voordeel van de associatie bij een beslissing van de Raad van Ministers van de E.E.G. opnieuw worden verleend. Daartoe is geen verdrag vereist.

Om een onderbreking tussen het oude en het nieuwe associatiestelsel te vermijden, heeft de Raad van Ministers van de Gemeenschap een aantal overgangsmaatregelen genomen.

Deze overgangsmaatregelen zullen slechts tot op 31 december 1963 van kracht zijn, maar ingeval de nieuwe Overeenkomst op die datum niet in werking zou kunnen treden, dient de geldigheidsduur ervan te worden verlengd.

Om deze reden heeft de Regering op spoedbehandeling voor dit wetsontwerp aangedrongen.

**

Par le renouvellement de l'association avec certains Etats Africains et Malgache, comme par la conclusion des associations avec la Grèce et la Turquie, se réalise le rayonnement de la Communauté Européenne et sa prise de position parmi les grands éléments qui constituent la structure organique du Monde.

**

Cinq documents sont soumis à l'approbation du Sénat dans le projet de loi n° 659.

Le second (B) tend, en fait, à réaliser pour le charbon et l'acier, les conditions réalisées pour les autres marchandises par la convention d'association (A).

Les documents C et D sont des accords internes d'exécution de la convention principale.

Le cinquième document (E) est un protocole d'assez minime importance relatif au régime de l'importation du café vert dans les Pays de Benelux.

Aussi est-ce le texte important de la Convention générale (A) qui a retenu l'attention de la Commission des Affaires Etrangères.

Cette convention a fait l'objet d'une présentation, dans l'Exposé des motifs (doc. 659) qui fait honneur à ses rédacteurs par sa clarté autant que par son caractère vraiment exhaustif.

Pour en faciliter la consultation, nous signalons que le plan s'en établit comme suit :

A. — Introduction :

1. Historique de la négociation.
2. Les textes.

B. — Principes fondamentaux de la nouvelle convention :

Maintien de l'association.

Une coopération entre Etats souverains.

Le développement des relations interafricaines et internationales.

Le développement des relations économiques entre la Communauté et les Etats associés.

Développement économique et social des Etats associés.

C. — Commentaires du régime d'association :

I. Régimes des échanges commerciaux.

Régime tarifaire et régime contingentaire.

Dispositions relatives à certains produits agricoles.

Dispositions relatives à la politique commerciale — clause de sauvegarde.

Dispositions relatives aux importations de café vert et de bananes.

Dispositions relatives aux produits relevant du traité C.E.C.A.

Dank zij de hernieuwing van de associatie met sommige Afrikaanse Staten en Madagaskar, evenals door het sluiten van associatieverdragen met Griekenland en Turkije wordt de uitstraling van de Europese Gemeenschap een feit, terwijl deze tevens haar plaats onder de voorname bestanddelen van de organieke wereldstructuur opeist.

**

In het wetsontwerp n° 659 worden vijf documenten ter goedkeuring aan de Senaat voorgelegd.

Het tweede document (B) strekt eigenlijk om de voorwaarden die bij de associatieovereenkomst (A) voor de overige produkten opgelegd zijn, tot de kolen en het staal uit te breiden.

De documenten C en D zijn interne uitvoeringsakkoorden van de hoofdovereenkomst.

Het vijfde document (E) is een vrij onbelangrijk protocol betreffende de invoer van ongebrande koffie in de Beneluxlanden.

Ook heeft de belangrijke tekst van de algemene overeenkomst (A) in de eerste plaats de aandacht van de Commissie voor de Buitenlandse Zaken getrokken.

Deze overeenkomst is in de memorie van toelichting (Gedr. St. n° 659) toegelicht op een wijze die, wegens de duidelijke voorstelling en omdat ter zake werkelijk alles gezegd wordt, de opstellers van die tekst tot eer strekt.

Om de inzage van het stuk te vergemakkelijken, stippen wij aan dat de indeling op het volgende plan berust :

A. — Inleiding :

1. Verloop van de onderhandelingen.
2. De teksten.

B. — Grondbeginselen van de nieuwe overeenkomst :

Behoud van de associatie.

Een samenwerking onder soevereine Staten.

De ontwikkeling van de interafrikaanse en de internationale betrekkingen.

De ontwikkeling van de economische betrekkingen tussen de Gemeenschap en de geassocieerde Staten.

Economische en sociale ontwikkeling van de geassocieerde Staten.

C. — Commentaar op de associatieregeling :

I. Handelsverkeer.

Douanetarieven en kwantitatieve beperkingen.

Bepalingen betreffende bepaalde landbouwprodukten.

Bepalingen betreffende de handelspolitiek. Vrijwaringsclausule.

Bepalingen betreffende de invoer van ongebrande koffie en bananen.

Bepalingen betreffende de produkten die onder de bevoegdheid van de E.G.K.S. vallen.

II. Coopération financière et technique :

Les textes.

Montant global des aides financières de la Communauté.

Contributions des Etats membres.

Modalités de versement des contributions des Etats membres.

Formes des aides communautaires.

Action de la communauté.

Modalités d'octroi des différentes aides.

Procédures d'octroi des aides de la communauté.

Modalités d'emploi des aides communautaires.

III. Droit d'établissement, services, paiements et capitaux.

Droit d'établissements et services.

Paiements et mouvements des capitaux.

IV. Les Institutions de l'Association :

1. Le Conseil d'association, le Comité d'association.

2. La Conférence parlementaire de l'Association.

3. La Cour arbitrale de l'association.

V. Dispositions générales et pénales.

D. — Les accords internes à la Communauté économique européenne et le protocole relatif aux importations de café vert dans les pays de Benelux.

Accord interne sur les mesures et procédures à prendre pour l'application du Traité.

Accord interne relatif au financement et à la gestion des aides de la Communauté.

L'exposé des motifs a été complété par un exposé fait par le Ministre devant la Commission des Affaires Etrangères de la Chambre et dont le rapporteur, M. Dewulf, a donné une excellente relation (doc. 659).

Discussion.

Nous croyons pouvoir considérer que la Convention d'association entre la C.E.E. et dix-huit Etats Africains et Malgache, constitue un événement politique d'une importance majeure et est apparue comme telle à notre Commission.

La convention, par son triple objet :

échanges commerciaux,

coopérations financière et technique,

droit d'établissement — services — paiements et capitaux,

apparaît essentiellement comme étant d'ordre économique à l'exclusion de tout engagement spécifiquement politique.

Nous pouvons considérer que la convention soussignée par les Etats Africains et Malgache ne constitue — ainsi d'ailleurs que ces Etats en avaient le souci — qu'une collaboration dans l'ordre économique.

II. Financiële en technische samenwerking :

De teksten.

Totaal bedrag van de financiële steun voor de Gemeenschap.

Bijdrage van de lidstaten.

Wijze van storting van de bijdragen van de lidstaten.

Vorm van de steun.

Tussenkomst van de Gemeenschap.

Regels geldend voor het verlenen van de bijstand.

Procedure inzake toekenning van de steun van de Gemeenschap.

Wijze waarop de steun van de Gemeenschap dient angewend.

III. Recht van vestiging, diensten, betalingen en kapitaal :

Recht van vestiging en diensten.

Betalingen en kapitaalverkeer.

IV. De instellingen der Gemeenschap :

1. De Associatieraad, het Associatiecomité.

2. De Parlementaire Conferentie van de Associatie.

3. Het Arbitragehof van de Associatie.

V. Algemene en slotbepalingen.

D. — De interne akkoorden binnen de Europese Economische Gemeenschap en het protocol betreffende de invoer van ongebrande koffie in de Beneluxlanden :

Intern akkoord inzake maatregelen en procedures ter toepassing van de Overeenkomst.

Intern akkoord betreffende de financiering en het beheer van de steun van de Gemeenschap.

De memorie van toelichting is aangevuld met een uiteenzetting van de Minister in de Kamercommissie voor de Buitenlandse Zaken, waarvan de heer Dewulf, verslaggever, een uitstekend overzicht gegeven heeft (Gedr. St. n° 659).

Bespreking.

Wij menen te mogen vooropstellen dat de Associatieovereenkomst tussen de E.E.G. en achttien Afrikaanse Staten en Madagaskar een politieke gebeurtenis van overwegend belang is en dat onze Commissie het ook zo ziet.

Wegens haar drievoudige doelstelling :

handelsverkeer,

financiële en technische samenwerking,

recht van vestiging, diensten, betalingen en kapitaal,

komt de overeenkomst hoofdzakelijk voor als zijnde van economische aard, met uitsluiting van iedere uitgesproken politieke verbintenis.

Wij mogen aannemen dat de overeenkomst waarbij de Afrikaanse Staten en Madagaskar zich aangesloten hebben, slechts een economische samenwerking behelst — wat trouwens de bedoeling van voornoemde Staten was.

Elle n'a pas d'autre signification politique que la reconnaissance et la mise en pratique de la solidarité que la proximité géographique a toujours fait apparaître, au cours de l'histoire, entre deux continents voisins et climatiquement complémentaires.

Mais, même dans cette limite, les Etats associés ne sont engagés que dans les limites de la convention qu'ils ont signée et encore ont-ils, en vertu de l'article 62 de la convention, le droit de mettre fin à l'association à l'égard de la Communauté moyennant un préavis de six mois.

Certes, la Convention, dans son préambule, fait référence au Traité de Rome, qui lui est conclu pour une durée indéterminée, mais cette référence ne rend pas les Etats associés, partie au Traité et n'entend pas leurs obligations au delà des termes de la Convention.

*
**

On peut se demander, d'autre part, quelle sera la situation des Etats Membres à l'expiration du délai de cinq ans pour lequel la Convention est conclue.

Auront-ils l'obligation de la renouveler, de la proroger ou seront-ils entièrement libres à ce sujet ?

Il est incontestable que la quatrième partie du Traité subsiste sans modification expresse, mais il est non moins certain que le statut international des pays et territoires pour qui on avait stipulé l'association est radicalement modifié.

Nous pensons que cette modification n'est cependant pas suffisante pour écarter l'engagement de *rechercher* en bonne foi, le renouvellement d'une convention dont le principe avait été inspiré par des considérations de haute politique, tout autant que par des raisons d'ordre géographique et historique.

Nous nous bornerons à souhaiter qu'en 1968, les événements aient évolués de telle façon qu'ils maintiennent l'adhésion des parties contractantes à une formule d'association qui nous paraît si conforme à l'évolution et à l'organisation du monde.

*
**

Cette évolution du monde, nous la voyons comme suit :

Le monde tend actuellement à l'unité. Plus nombreux sont, chaque jour, les problèmes politiques, économiques ou sociaux dont la solution ne peut plus être trouvée sur le plan national, mais doit être recherchée à l'échelon mondial.

Mais cette unité n'est pas une unité simpliste dans la centralisation d'un Etat mondial.

Dans la mesure où elle se réalise, par delà les oppositions et les antagonismes qui affectent l'humanité, elle se traduit par la constitution d'éléments organiques d'un gabarit politique et économique à la mesure des possibilités techniques actuelles.

In politiek opzicht heeft zij geen andere betekenis dan de erkenning en de praktische toepassing van de verbondenheid die, wegens de aardrijkskundige nabijheid, in de loop van de geschiedenis steeds gebleken is tussen naburige en elkaar klimatologisch aanvullende vastelanden.

Zelfs met deze beperking, hebben de geassocieerde Staten zich evenwel slechts verbonden binnen de perken van de overeenkomst die zij ondertekend hebben, waarbij nog komt dat zij, krachtens artikel 62 van de overeenkomst, het recht hebben om, met inachtneming van een opzeggingstermijn van zes maanden, een eind te maken aan de associatie ten aanzien van de Gemeenschap.

Zeker wordt in de inleiding tot de Overeenkomst verwezen naar het Verdrag van Rome, dat voor onbepaalde tijd gesloten is; door deze verwijzing hebben de geassocieerde Staten echter geen deel aan het Verdrag, evenmin als hun verplichtingen verder reiken dan de bepalingen van de overeenkomst.

*
**

Bovendien rijst de vraag hoe de lidstaten er zullen voor staan na de termijn van vijf jaar waarvoor de Overeenkomst gesloten is.

Zullen zij verplicht zijn ze te hernieuwen, te verlengen of zullen zij ter zake volkomen vrij zijn ?

Het lijkt geen twijfel dat het vierde deel van het Verdrag zonder uitdrukkelijke wijziging behouden blijft, maar het is al even zeker dat de internationale status van de landen en gebiedsdelen waarvoor de associatie gold, inmiddels grondig gewijzigd is.

Het wil ons nochtans voorkomen dat deze wijziging niet voldoende is om gedaan te maken met de verbintenis te goeder trouw te *streven* naar de hernieuwing van een overeenkomst waarvan het beginsel zowel door hoogstaande politieke overwegingen als door redenen van aardrijkskundige of historische aard ingegeven was.

Wij zullen er ons toe beperken, te wensen dat de gebeurtenissen in 1968 een zodanige ontwikkeling zullen hebben ondergaan, dat de verdragsluitende partijen blijven vasthouden aan een associatieformule die volkomen met de evolutie en de organisatie van de wereld schijnt overeen te stemmen.

*
**

Deze evolutie van de wereld zien wij als volgt :

Tegenwoordig streeft de wereld naar eenheid. De politieke, economische of sociale vraagstukken, waarvoor in nationaal verband geen oplossing meer te vinden is en die derhalve op een wereldschaal moeten worden opgelost, nemen dagelijks in aantal toe.

Deze eenheid is evenwel geen simplistische eenheid gebleven in de centralisatie van een wereldstaat.

In zover deze eenheid tot stand komt over de tegenstellingen en de antagonismen waaronder de mensheid gebukt gaat, heen, wordt zij werkelijkheid in de vorming van organische onderdelen met politieke en economische dimensies die gelijke tred houden met de huidige technische mogelijkheden.

Les Etats Unis formés de 50 états, réunissent 160 millions d'habitants, en un ensemble dont la puissance économique est la plus grande du monde. Au sein de « l'organisation des Etats américains », ils se sont liés aux vingt Etats des continents américains.

Du Bug au Pacifique, l'*Union des Républiques Socialistes Soviétiques* rassemble 16 républiques dont dépendent des républiques autonomes et des territoires autonomes.

Ce vaste Etat unit une partie du territoire traditionnellement qualifié de Russie d'Europe à d'immenses territoires et forme donc un ensemble eurasiatique.

La Chine avec ses quelque six cents cinquante millions d'habitants qu'elle cherche à mener sur la voie d'un développement économique considérable, apparaît comme un autre élément de ce monde en cours d'unification organique. Le développement de sa puissance — et le défi qui en résultera de plus en plus pour ses voisins — contribuera sans doute à la coordination des *nations du Sud-Est asiatique*, dont l'avenir verra probablement un regroupement, au fur et à mesure que les formules impériales du XIXe siècle achèveront de se dissoudre au profit des éléments plus homogènes qui se constituent.

C'est dans cet état du monde que s'est développée la solidarité européenne qui a cherché sa cristallisation dans les formules diverses, parmi lesquelles les Communautés des Six (Charbon-acier, Marché commun, Euratom) constituent les réalisations les plus marquantes.

C'est, dans la ligne d'une de ces réalisations, la *Communauté Economique Européenne*, que fut lancée l'idée d'une association entre les Six Etats membres et les pays et territoires d'Outre-Mer qui entretenaient avec l'un des Six des relations particulières.

On nous comprendrait cependant mal si l'on pensait, dans notre esprit, cette conception générale de l'unification organique du monde, évoquant une intégration des Pays européens et africains que certains ont parfois couvert du vocable « Eurafrique ».

Nous appelons, au contraire, de nos vœux l'organisation particulière de l'Afrique.

C'est dans ce sens que certains Etats africains et malgache ont créé l'Organisation africaine et malgache de coopération économique (O.A.M.C.E.) et sur un plan sensiblement parallèle l'Union africaine et malgache (U.A.M.).

D'autres groupements régionaux africains se sont également créés.

Et surtout, nous avons assisté à d'amples efforts pour réaliser l'Unité africaine.

Les Européens n'ont pas à s'immiscer dans les efforts déployés par les Africains et Malgaches pour trouver la formule la plus adéquate de leur unification organique.

De Verenigde Staten, die uit 50 deelstaten samengesteld zijn, tellen 160 miljoen inwoners in een geheel waarvan de economische macht de grootste ter wereld is. In de « organisatie van de Amerikaanse Staten » zijn zij verbonden met de twintig staten van het Amerikaanse vasteland.

Van de Boeg tot de Stille Oceaan, bestaat de *Unie van Socialistische Sovjetrepublieken* uit 16 republieken waarvan dan nog zelfstandige republieken en gebiedsdelen afhangen.

In deze uitgebreide Staat is een deel van het grondgebied dat traditioneel als Europees Rusland wordt bestempeld, bij onmetelijke uitgestrektheden gevoegd waaruit een Eurasiatisch geheel gegroeid is.

China, met zijn circa zeshonderd vijftig miljoen inwoners die het in de banen van een aanzienlijke economische ontwikkeling poogt te leiden, verschijnt eveneens als een bestanddeel van deze wereld waarvan de organische eenwording aan de gang is. Wellicht zal de groei van de Chinese macht — en de steeds grotere uitdaging die zich daardoor tot zijn buurlanden zal richten meer samenhang brengen tussen de *landen uit Zuid-Oost-Azië*, die zich in de toekomst vermoedelijk zullen hergroeperen, naarmate de negentiende-eeuwse Keizerlijke formules helemaal de plaats zullen ruimen voor de homogene elementen die thans in wording zijn.

In deze wereldverhouding is de Europese verbondenheid gegroeid, die een vaste vorm heeft aangenomen in verschillende formules, waaronder de Gemeenschappen der Zes (Kolen en Staal, Euromarkt, Euratom) de meest opvallende verwezenlijkingen zijn.

In aansluiting met een van deze verwezenlijkingen, nl. met de *Europese Economische Gemeenschap*, vond het denkbeeld van een associatie tussen de zes lidstaten en de overzeese landen en gebiedsdelen die met een van de Zes bijzondere betrekkingen onderhielden, ingang.

Men zou ons evenwel verkeerd begrijpen, als men zou denken dat deze algemene opvatting over de organische eenwording van de wereld in onze geest de gedachte opwekt aan een integratie tussen de Europese en de Afrikaanse landen, waarvoor sommige wel eens het woord « Eurafrika » hebben gebezigd.

Wij wensen integendeel een aparte organisatie voor Afrika.

In deze zin hebben bepaalde Afrikaanse Staten en Madagascar de Afrikaanse en Madagaskische Organisatie voor Economische Samenwerking (O.A.M.C.E.) en, op een vrijwel gelijk vlak, de Afrikaanse en Madagaskische Unie (U.A.M.) gesticht.

Ook andere regionale Afrikaanse groeperingen zijn ontstaan.

Voorals zijn wij getuige geweest van zware inspanningen om de Afrikaanse Eenheid tot stand te brengen.

De Europeanen mogen zich niet inlaten met het streven van de Afrikanen en de Madagas om de best passende formule te vinden voor hun organische eenwording.

Ils doivent seulement saluer favorablement tout progrès vers cette unification de façon à établir, ensuite les relations entre l'Europe et l'Afrique.

Leurs propres expériences leur apprennent cependant que la voie vers l'unification est longue ou, tout au moins, ardue et qu'il faut en la parcourant, s'abstenir d'un excès de doctrinarisme ou d'exclusives simplistes.

Nous croyons pouvoir dire dans ces conditions que l'Afrique aura aussi recours à des solutions partielles voire transitoires et que des accords régionaux loin de nuire à la poursuite de l'objectif final, en facilitent, au contraire, l'approche et la réalisation.

C'est dans cette conception, pensons-nous que dix-huit états africains et malgache ont signé la convention d'association.

Ils auront, sans doute, estimé que cette convention était de nature à promouvoir leur développement économique et social, sans porter atteinte à leur souveraineté politique.

Dans le domaine des échanges commerciaux, la nouvelle Convention est basée sur le principe d'une zone de libre échange entre la Communauté européenne et les Etats associés, zone qui se réalisera progressivement par voie de désarmement tarifaire et contingentaire.

La nouvelle Convention règle exclusivement les relations entre la C.E.E. et les Etats associés et non plus, comme ce fut le cas dans la Partie IV du Traité (article 132b) les rapports mutuels entre des Etats africains.

Le désarmement tarifaire est accéléré pour certains des principaux produits d'exportation africains. En effet, dès l'entrée en vigueur de la nouvelle Convention, le café, le thé, le cacao, les ananas, les noix de coco, le poivre, la vanille, la girofle et les noix de muscade, en provenance des E.A.M.A., jouissent d'une franchise de droits à leur entrée dans la Communauté.

Toutefois, en vue d'éviter que cette accélération en faveur des E.A.M.A. ne soit trop préjudiciable aux intérêts des pays tiers, le tarif douanier commun sera, pour ces produits, sensiblement diminué.

Par ailleurs, la nouvelle Convention d'association a précisé et complété les mesures de sauvegarde auxquelles les E.A.M.A. et les Etats membres pourront recourir.

Les E.A.M.A., pour faire face aux besoins de leur industrialisation et pour alimenter leur budget pourront, non seulement maintenir ou établir des droits de douane ou des taxes d'effet équivalent, mais également des restrictions quantitatives.

Par contre, l'accord interne qui fixe la procédure à suivre par les Etats membres en vue de l'application de l'article 13 de la Convention, prévoit, qu'en cas d'urgence, un Etat membre pourra recourir unilatéralement à des mesures de sauvegarde.

Zij dienen er zich toe te bepalen, iedere stap naar deze eenwording gunstig te beoordelen, opdat vervolgens betrekkingen kunnen worden aangeknoopt tussen Europa en Afrika.

Uit eigen ondervinding weten zij nochtans dat de weg naar de eenwording lang of toch zeker moeilijk is en dat men zich onderweg van een overdreven doctrinarisme en een simplistisch exclusivisme dient te onthouden.

Derhalve menen wij te mogen verklaren dat ook Afrika een beroep op gedeeltelijke, ja zelfs op overgangsmaatregelen zal doen en dat de regionale overeenkomsten, verre van hinderpalen op te werpen voor het einddoel, integendeel de weg effenen om het gemakkelijker te benaderen en te bereiken.

In deze geest hebben de achttien Afrikaanse Staten en Madagascar, naar het ons voorkomt, de associatie-overeenkomst ondertekend.

Wellicht hebben zij geoordeeld dat hun economische en sociale ontwikkeling door deze overeenkomst wordt bevorderd, zonder dat hun politieke soevereiniteit erdoor in het gedrang komt.

Inzake handelsverkeer steunt de nieuwe Overeenkomst op het beginsel van een vrijhandelszone tussen de Europese Gemeenschap en de geassocieerde Staten; deze zone zal geleidelijk tot stand komen, door verlaging van de douanetarieven en door opheffing van de kwantitatieve beperkingen.

De nieuwe Overeenkomst regelt uitsluitend de betrekkingen tussen de EEG en de geassocieerde Staten en niet meer, zoals vroeger in deel IV van het Verdrag (artikel 132b), de onderlinge betrekkingen tussen de Afrikaanse Staten.

De verlaging van de douanetarieven wordt voor sommige onder de voornaamste Afrikaanse uitvoerprodukten bespoedigd. Zodra de nieuwe Overeenkomst van kracht wordt, zal voor koffie, thee, cacao, ananas, kokosnoten, peper, vanille, kruidnagels en muskaatnoten die uit de G.A.S.M. herkomstig zijn, bij invoer in de Gemeenschap een vrijstelling van de douanerechten worden toegepast.

Om echter te vermijden dat deze versnelde toepassing ten voordele van de G.A.S.M., de belangen van de derde landen overmatig zou schaden, zal het gemeenschappelijk douanetarief voor deze produkten aanzienlijk worden verminderd.

Overigens zijn in de nieuwe Associatie-overeenkomst de vrijwaringsmaatregelen waartoe de G.A.S.M. en de lidstaten hun toevlucht mogen nemen, nader bepaald en aangevuld.

Om in de behoeften van hun industrialisering te voorzien en om hun begroting te stijven, zullen de G.A.S.M. niet slechts douanerechten of taxes van gelijke aard in stand kunnen houden of invoeren, maar ook kwantitatieve beperkingen.

Daarentegen bepaalt het intern akkoord dat procedure voorschrijft die voor de toepassing van artikel 13 van de Overeenkomst dient te worden gevolgd, dat een lidstaat in spoedgevallen eenzijdig vrijwaringsmaatregelen mag nemen.

Encore reste-t-il à vérifier si vraiment l'objectif économique et social de la convention, à savoir la promotion des développements économique et social des Etats Associés, peut être atteint au profit des Etats Associés et avec un avantage réciproque pour les Etats membres.

Nous croyons pouvoir donner à cette question une réponse affirmative, bien que l'application de la première convention ait été plutôt décevante en ce qui concerne le développement des échanges commerciaux.

Du rapport présenté récemment au Parlement Européen par M. Edoardo Martino (1963, doc. 48) sur les relations entre la C.E.E. et l'Amérique Latine, nous avons retenu que de 1958 à 1962, les exportations des pays africains associés à destination de la Communauté, n'avaient augmenté que de 9,1 % alors que, pendant le même laps de temps, les exportations des pays du Commonwealth (Grande-Bretagne excepté) avaient augmenté de 10,5 %, et celles de l'Amérique latine de 35,2 %.

Ces chiffres démontrent, certes, la nécessité des efforts de promotion que l'association a pour but de déclencher.

Il semble que si ces efforts n'ont pas été couronnés de plus de succès, au cours de la première période d'association, c'est parce que le dispositif préférentiel n'est entré que progressivement en application.

Son effet sera immédiatement plus sensible durant la seconde période et l'affectation des aides et prêts sera plus nuancée, plus sélective et, nous l'espérons, plus efficace.

Nous croyons, d'autre part, que les inégalités de parts, quant aux possibilités d'accès des Etats membres, au sein des Pays associés, s'estomperont avec le temps et que les relations se multiplieront entre ces Pays associés et les Etats membres avec lesquels ils n'ont pas été liés précédemment par des liens spéciaux.

Les dispositions générales et finales sont relatives aux modalités d'entrée en vigueur de la Convention, à sa durée (5 ans) et aux conditions dans lesquelles elle peut être dénoncée.

En outre, il est précisé que la nouvelle association est ouverte à l'accession d'autres pays africains de structure économique comparable (article 58).

Il y a lieu, à cet égard, de souligner l'importance de la déclaration d'intention, publiée lors de la session du Conseil des Ministres des 1er et 2 avril 1963, prévoyant la possibilité d'admettre l'adhésion à l'Association de pays tiers ou la conclusion avec ceux-ci d'accord permettant l'octroi d'avantages similaires en matière commerciale.

L'avenir de l'association dépendra, à notre avis, de son efficience en ce qui concerne le développement économique et social des Etats associés et de l'intensification des relations commerciales et de la collaboration technique entre les Etats Membres et Etats Associés.

Het staat evenwel nog niet vast of dit economisch en sociaal oogmerk van de Overeenkomst, te weten de bevordering van de economische en sociale ontwikkeling van de geassocieerde Staten, werkelijk ten bate van de geassocieerde Staten en met een wederkerig voordeel voor de lidstaten kan worden bereikt.

Wij menen deze vraag bevestigend te mogen beantwoorden, hoewel de toepassing van de eerste overeenkomst met betrekking tot de ontwikkeling van het handelsverdrag eerder teleurstellende resultaten heeft opgeleverd.

Uit het verslag dat onlangs door de heer Edoardo Martino (1963, stuk 48) bij het Europese Parlement over de betrekkingen tussen de EEG en Latijns-Amerika uitgebracht is, onthouden wij dat de uitvoer uit de geassocieerde Afrikaanse landen waar de Gemeenschap in 1958-1962 met amper 9,1 % toegenomen is, terwijl de uitvoer uit de landen van het Gemeenbest (Groot-Brittannië uitgezonderd) tijdens dezelfde periode met 10,5 %, en die uit Latijns-Amerika met 32,2 % toenam.

Deze cijfers wijzen alvast uit dat de uitwerking van de bevorderingsmaatregelen die de associatie tot doel heeft uit te lokken, ten eerste gewenst is.

Het ziet er naar uit dat deze inspanningen tijdens de eerste associatieperiode niet méér bijval hebben gekend, omdat de voorkeurbepalingen slechts geleidelijk van kracht zijn geworden.

Tijdens de tweede periode zal de invloed na deze bepalingen aanstonds duidelijker voelbaar worden en zullen de steun en de leningen op meer genuanceerde, selectiever en, naar wij hopen, doelmatiger wijze worden toegewezen.

Verder menen wij dat de feitelijke ongelijkheid tussen de lidstaten t.o.v. de toegangsmogelijkheden tot de geassocieerde landen, mettertijd zal verdwijnen en dat de betrekkingen zullen toenemen tussen deze geassocieerde landen en de lidstaten waarmee zij vroeger niet door bijzondere banden verbonden waren.

De algemene en slotbepalingen hebben betrekking op de wijze waarop de Overeenkomst van kracht wordt, en haar toepassingsduur (5 jaar) en op de voorwaarden waaronder zij mag worden opgezegd.

Overigens is duidelijk gemaakt dat de nieuwe associatie toegankelijk is voor andere Afrikaanse landen met een vergelijkbare economische structuur (artikel 58).

In dit opzicht dient de nadruk te worden gelegd op de belangrijkheid van de intentie-verklaring die tijdens de vergadering van de Raad van Ministers op 1 en 2 april 1963 bekendgemaakt werd en waarin verwezen wordt naar de mogelijkheid om derde landen in de Associatie op te nemen of om met deze landen overeenkomsten te sluiten waarbij hun soortgelijke handelsvoordelen worden toegestaan.

Onzes inziens brengen de toekomstmogelijkheden van de Associatie of van haar efficiëntie op het stuk van de economische en sociale ontwikkeling der geassocieerde Staten, van de uitbreiding der handelsbetrekkingen en van technische samenwerking tussen de lidstaten en de geassocieerde Staten.

Nous croyons cependant pouvoir reprendre au sujet de la Convention dont l'application est proposée au Sénat l'avis que Monsieur Rochereau, membre de la Commission de la C.E.E. a exprimé récemment :

« Pour la première fois, sur le plan international, une politique aussi complète que possible se trouve définie et pourvue des institutions paritaires nécessaires à son exécution. Certes, elle ne s'applique qu'à une certaine partie du monde, mais elle comporte des dispositions qui manifestent la volonté de ses protagonistes de ne pas constituer un espace fermé et de tenir compte, autant que possible, des intérêts des autres pays en voie de développement ».

Le projet et le rapport ont été adoptés à l'unanimité.

Le Rapporteur,
J. DUVIEUSART.

Le Président,
P. STRUYE.

Wij menen evenwel, t.o.v. de Overeenkomst waarvan de toepassing aan de Senaat voorgesteld wordt, te mogen verwijzen naar het oordeel dat de h. Rochereau, lid van de Commissie van de E.E.G. onlangs uitgesproken heeft :

« Voor het eerst is, in internationaal verband, een zo volledig mogelijk beleid uitgestippeld met instelling van de paritaire organen die voor de toepassing ervan nodig zijn. Weliswaar geldt het slechts voor een deel van de wereld, maar het behelst bepalingen waaruit blijkt dat de voorstanders ervan bezielde zijn met de vaste wil, geen gesloten ruimte te vormen en in de mate van het mogelijke met de belangen van de overige ontwikkelingslanden rekening te houden. »

Het ontwerp en dit verslag zijn met algemene stemmen goedgekeurd.

De Verslaggever,
J. DUVIEUSART.

De Voorzitter,
P. STRUYE.